

Telegraful Român

Organ național-biser

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.

Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Pentru înscrierile, după învoială —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Reorganizarea presei bisericești**„Lumina satelor“**

II

Unul dintre marile rezultate ale frământărilor din vremile mai nouă este de bună seamă democratizarea vieții politice. Poporul nu mai e un simplu și netrebnic instrument pus la dispoziția capriciilor unei oligarhii, ce-și apăra suveranitatea prin armate de robi, ci e stăpân pe destinele propriei sale vieți.

Așa scrie la Constituție. Iar dacă acest adevăr teoreticește fixat cu destulă claritate nu e tradus cu aceeași precizie și în realitatea faptelor, e, cel puțin în parte, vina oblăduirii, care — fiind alcătuită dintr'un număr relativ mic de reprezentanți ai poporului — tot un fel de oligarhie-i la urma urmelor și supusă deci unor păcate, fatale oricărei oligarhii.

Legile-au fost făurite atunci, când a'ncetat cinstirea bunelor moravuri, când oamenii nu mai făceau *din fire* ale legii. Constatarea se potrivește de altfel și pentru viața bisericească. Intr'adevăr codificarea canoanelor bisericești datează tot din vremile, în cari începuse decadența adevăratei vieți creștinești,

Dar să nu zicem vorbă rea. Legile sânt bune. De obicei sânt bune. Ele-i arată cetățeanului calea cea dreaptă, pe care trebuie să meargă — fără a'mbrânci pe altul în gropi... Sânt barierele de cari

se razimă turmentatul, ca să nu cadă'n șanțuri. Dar barierele nu sânt făcute din gard — ar trebui prea multe scânduri! — iar cetățeanul, hâtrucum e, văzând locul deschis dintre răzlogi crede adeseori că-s uși anume lăsate ca să se poată vâri prin ele, să piște câte ceva de ici — de colo.

Așa-i și cu legile: aproape totul se reduce la felul cum le știi interpreta.

Adevărat că țaranul nostru e ascultător și de bună credință. Chiar când pare-a se cruci, luând «la vale» câte-o măsură prea bălțată a cârmuirii, o face mai mult din... trecere de vreme decât din răutate. E o însușire frumoasă până la un punct. Ea trebuie deci menajată. Abuzul de această bună credință a țaranului nostru însă este fatal, fiindcă duce acolo, de unde cu greu mai e întoarcere.

Sânt deci anumite momente, când îndrumările părintești nu numai că-i prind bine, ci sânt de o neapărată trebuință. Mai ales în chestiunile cari îl privesc direct. Asta, pentru a înlătura orice prilej de bănuială, de neîncredere. Ba mai mult: văzând pe cărturarii noștri interesându-se de nevoile lui, țaranul nostru va spori în ascultare și încredere față de conducătorii săi.

Numai așa i se și poate face adevărata educație cetățenească: tâlcuindu-i legile țării spre luminarea lui și mai ales, firește, împlinindu-le întru dreptatea lui; veghând neîncetat la nevoile lui și îndreptându-i pașii vieții pe cărări luminate.

Răutăcioșii vor zice că vrem să facem «advocați» din cumintții noștri țărani. Nu

vrem de loc lucrul acesta. Nici lor nu le place «advocația». Dimpotrivă credem că e mai cu cale să li se dea cel puțin alfabetul înțelegerii vieții noastre politice — tocmai pentru a nu deveni «advocați».

Aceasta-i — pe lângă altele — marea chemare a unei gazete scrise pentru popor. Ea lipsește. O s'avem prilejul s'o spunem altădată, de ce. Și lipsa ei se simte tot mai mult.

Țaranul nostru nu mai crede în gazetele de azi, cari în majoritatea lor covârșitoare nu sânt scrise pentru el. Dovadă caracteristica lui glumă «De-asta n'am mai auzit nici din gazetii!» pe care-o face, când e vorba de o minciună prea gogonată. Dar nu mai crede nici din altă pricină. Prea se ceartă și se'njură 'ntreolaltă. Și-asta nu-i place nici unui sincer muritor cu'un dram de bun simț. Și-apoi, la urma urmelor, dacă e vorba de'njurături, le-aude el, durere, la tot pasul — fără a fi silit să le plătească cu 240 lei la an.

Pentru citirea unei gazete, care i-ar vorbi la inimă însă, țaranul nostru și-ar face bucuros răgaz cel puțin Dumineca.

Să ne gândim la o privește minunată: Un bătrân venerabil cetind la masă dintr'o foaie, iar vecinii ascultând în jurul lui cu luare aminte. Sfaturile lui adânci de viață creștinească se pogoară peste ascultători ca binecuvântarea sfântă a unui patriarh. Pilduirile lui înțelepte se sapă adânc în inimi. Snoavele și iscusitele lui anecdote descreșesc frunțile 'ncrețite de năcazuri și'nseninează sufletul și ochii...

FOIȘOARA**O scriere de valoare**

Cu un vast aparat științific și cu competența bărbatului de știință, tinărul profesor dela universitatea din Cernăuți *Dr. Romul Cândea* a scris o interesantă broșură despre *Concordate*. Un capitol de istorie politică.

Scopul scrierii sale a fost să arete în mod științific ce este concordatul și care a fost soarta concordatelor, mai ales acum când s'a publicat prin presă un proiect de concordat al curiei romane, *inacceptabil pentru un stat suveran*.

Pentru a înțelege tendințele moderne ale curiei romane, ne arată care a fost rolul papalității în evul mediu, stăruind asupra celor mai importante dintre concordatele moderne.

În introducere ne arată ce sânt concordatele. Acest capitol l-am reprodus în numerii trecuți ai ziarului nostru.

În capitolul prim tratează despre papalitatea în evul mediu. Evul acesta a fost epoca

universalismului în istoria statelor creștine, atât în orient cât și în occident.

Această tendință în apus a fost întrupată dintâi în papalitate, apoi de împărați în strânsă legătură cu papalitatea, până s'a ajuns la un conflict din care a eșit pentru un timp oarecare ea biruitoare.

Astfel cel ce reprezintă adevăratul universalism în evul mediu în apus a fost papa, Sfârșitul universalismului este naționalismul. Acest naționalism pornit din Franța a zguduit până în temelii universalismul politic papal. Bonifațiu al VIII-lea a enunțat principiul superiorității papale asupra imperiului în modul cel mai precis cu puțință; el a fost însă tot odată acela care încheie această epocă.

E adevărat că și împărații romani de națiune germanică au reprezentat ideea universală, dar ei au venit mai târziu și papii au știut să le smulgă din mână această glorie. Este un lung proces istoric acesta.

La începutul evului mediu împrejurările erau cum nu se putea mai favorabile pentru creșterea autorității episcopului Romei. Roma

încetase de a fi capitala imperiului înainte de a fi trecut ultimul împărat roman printr'o căpetenie de barbari la o pensie puțin onorifică. Împărații locuiau în Ravena, cel mai puternic dela 330 încoace la Constantinopole, și papa era nestingherit în Roma. Nu avea stăpânitor lumesc peste sine; stăpânitorul său adevărat de mai târziu, împăratul bizantin, era prea îndepărtat decât sa fie o continuă mare primejie pentru el cum era pentru patriarhul din Roma nouă.

Papa apărea în ochii creștinilor din Apus drept urmașul lui Petru, vicariul lui Hristos. Este firesc lucru că papa a încercat să-i facă și pe creștinii din Răsărit să creadă acest lucru și să i se supuie prin urmare lui. Chiar și încercările acestea dese, care în fond n'au putut izbuti decât vremelnic, ne arată marea putere papală.

În vremurile acelea puțin critice cu greu i-ar fi trecut cuiva prin minte să cerceteze în mod critic tot ce se spunea în legătură cu episcopul Romei. Oamenilor din secolul al VIII-lea și cele următoare li-ar fi părut lucrul

Un belșug de bunătate și înțelepciune se revarsă peste toți.

Iată efectul izbăvitor al slovei, care descopere taina cea mare a culturii! S'o'mprăștiem cu mână largă, ca să nu fie nici ea zgârcită în roadele sale. Să ne adunăm toată sinceritatea și înțelepciunea sufletelor noastre și s'o trimitem mulțimii satelor noastre însetoșate de mângâiere.

O gazetă săptămânală va fi cel mai bun curier.

Tiparnița așteaptă supusă și plină de curiozitate. Să vedem dacă «Asociația preoțimii ortodoxe» va înțelege că are cel mai bun prilej să-și făurească un titlu de glorie prin realizarea acestui gând. Ar fi și cea mai indicată, să aprindă «Lumina satelor».

Neculce.

Episcopia unită a Orăzii-mari. S'a scris prin gazete că guvernul își va da consensul celui pe care va cădea norocul dintre mulțimea de candidați, cari și-au recomandat vrednicile la «sfântul părinte» dela Roma, — căci este ispititor venitul alor 139,000 jugăre de pământ, cu păduri întinse, ori interesele miliardelor ce se vor vărsa pe urma exproprierii. Dacă guvernul ar fi conștient de datoria sa, singura satisfacție ce ar putea-o da credincioșilor noștri ortodoxi din Bihor pentru toate suferințele din trecut, ar fi să desființeze episcopia unită de acolo cu abia 40,000 de credincioși. Câtă vreme — dacă în adevăr ni s'ar recunoaște și nouă *paritatea* pe care o reclamă cu atâta insistență frații dela Blaj — noi am putea avea dreptul la aproape tot atâtea episcopii ortodoxe, câte protopopiate avem.

„Să ne cunoaștem“. Iubiții noștri români «catolici de rit oriental», prin glasul «Unirii» dela Blaj se ridică împotriva năzuinței noastre de a avea o capelă pe seama celor aproape 400 de suflete ortodoxe fără de militarii, din Săn-Mărtin de pe Târnavă-mică, unde de curând s'a constituit parohia ortodoxă. Vechiul nărav fără leac: să țipe împotriva altora, ca apoi să poată pescui netulburăți. La Săn-Mărtin, unde vrem capelă până vom putea zidi biserică s'ar pune de-a curmezișul, dar în aceeași vreme dumnealor la Mercurea-Ciucului fără să-și numere măcar sufletele, dacă peste tot au vre-o 10, deci fără să aibă parohie organizată, umblă pe căi lăturalnice, deadreptul pe la ministerul cultelor, ca să poată «să zidească o biserică monumentală» pentru a readuce la limba strămoșilor pe greco-catolicii maghiarizați, căci doară pentru a se zidi o biserică ortodoxă «ar trebui să se colecteze o sumă din care în ori

ce caz nu se va putea zidi o biserică». Atâta perversitate întrece ori-ce margini. Să ceri, în numele naționalismului, biserică unită monumentală pe seama alor 10 suflete, acolo unde ortodoxii au 50 de familii. Și să găsească năimiși și dintre ai noștri cari cred că se poate face compromisuri de ocazie și de interes, și în cele sufletești.

Denunțăm cazul pentru a pune frâu îndrăzelii prea mari de a cere guvernului hătăruri confesionale, sub masca naționalismului, printre săcui. Dealtfel vom reveni în curând să arătăm favorurile în cari se îmbuibă și azi biserică unită în contul celei ortodoxe, de stat. Și până atunci cerem cu energie *revizuirea situației dintre confesiunile Ardealului*, ca țara să nu mai plătească cu banii ortodocșilor preoți, și să susțină biserici și parohii unite, mai multe cu sub 10 suflete, 6 cu 11—50 suflete. 13 parohii cu 51—100, 50 parohii cu 101—200, 54 parohii cu 200—300 suflete, abia 37 cu 400—500 și numai 7 cu 1600—2000 și una cu peste 2500 suflete în arhiepiscopia Blajului.

Iată câteva date, cari vor determina pe domnia dela Blaj să-și tragă seama, să introducă o mai severă autocritică. Din parte-ne sfârșim cu aceeași vorbă: e bine, este vremea supremă «să ne cunoaștem»! (—)

Ce sânt concordatele?

III

Este adevărat că unii au spus că papa este șeful bisericii și că biserică este o putere socială care ar avea aceeași valoare ca și statul. Dar aceasta nu însemnează că statul și biserică în calitate lor socială ar fi din punct de vedere juridic egale. Și apoi, papa este numai șeful bisericii romano-catolice. Și dacă se admite că biserică aceasta are o organizație asemănătoare statului, că este o «civitas» sau «eine staatsähnlich organisierte Anstalt», totuși ea nu are caracterul statului, mai ales din punct de vedere al dreptului internațional. Papa este personal independent față de statele diferite, dar nu poate avea această independență în exercitarea puterii sale spirituale față de catolicii din diferitele țări. «Papa — zice Hinschius — își poate exercita drepturile sale asupra bisericii numai în gradul în care o permite fiecare stat; și numai întrucât îi este aceasta îngăduit, el lucrează față de stat singur ca reprezentantul autorizat și conducătorul suprem al unei instituții autonome învestite cu caracter public, dar nu ca suveran al catolicilor din stat, cari astfel ar fi tot odată supuși suveranității acestuia din urmă (adecă: statului)».

Incheierea concordatelor deci nu este un act de drept internațional în adevăratul înțeles al cuvântului. Concordatele se privesc ca atare

numai din partea curiei papale și a apărătorilor ei; ele sânt rămășițe din vremurile când era în plină vigoare teoria despre cele două săbii, dintre care cea spirituală, a papei, este superioară, teorie crezută și de unii și de alții.

De atunci s'au schimbat vremurile; ne-schimbată a rămas nu mai la curie părerea teocratică despre împărăția papei în această lume ca vicariu al lui Hristos. De când s'au încheiat cele dintâi concordate s'au născut state nouă, s'au desfăcut popoare întregi de biserică romano-catolică și raporturile de închinare față de șeful creștinătății s'au schimbat. Am văzut care sânt părerile specialiștilor juriști în această materie de drept. Considerând și dreptul și istoria ei au ajuns la concluzia că nu este recomandabil pentru un stat de a încheia un tratat la care unul din compascenti este de o natură atât de deosebită față de cellalt. Chiar și un canonist ca Friedberg, care se deosebește în multe privinți de Hinschius, ajunge la concluzia formulată chiar mai precis că statul să reguleze raportul bisericii față de el prin legi de stat.

Este adevărat că papa a încercat totdeauna dela 1871 încoaci și încearcă și acum de a reface statul pontifical măcar în parte ca «mic teritoriu». Astfel ori și ce mișcare de a încheia o convenție sau un concordat izvorește pe de o parte din tendința de altfel foarte firească, de a întări și apăra biserică al cărei șef este, pe de altă parte din dorul de cucerire pentru a ajunge papalitatea iarăși la însemnătate politică-deși mai redusă ca în trecut. Cu finul simț diplomatic ce există la curia papală, organele mărturisite și nemărturisite ale acesteia încearcă de câte ori pare un stat sau guvernul unui stat slab de a-și asigura drepturi cari de multe ori întrec limitele suveranității statului, care a început sau a primit dintr'un motiv sau altul tratativele.

Curia papală a avut adesea norocul de a încheia, utilizând oportunitatea momentului, concordate care nu prea măguleau suveranitatea statului, dar a avut tot odată și nenorocul de a vedea cum un stat după celalalt sau a promulgat convențiile împreună cu alte legi de stat cari le făceau iluzorii, sau le-a desființat pe rând, dacă cumva nu le-au desconsiderat dela început.

Concordate a putut încheia papa, numai ajungând în Apus șeful nediscutat al creștinătății în evul mediu. Dar conform cu teoriile din evul mediu papa se privea el însuși stăpân și peste împărați și regi. Astfel se explică situația lui excepțională. Și mai târziu papa a tras foloase din rolul cel mare politic pe care-l avuse în această epocă. Din punctul acesta de vedere trebuie privite și concordatele. Ele sânt rămășițe ale gloriei politice a papei, care se confunda cu semnătatea bisericească a lui.

acesta chiar un păcat. Abia mai târziu, când s'au ivit luptele aprinse între papi și împărați au început unii atrage la Indoială autenticitatea «Donațiunii lui Constantin» b. o. care este o falsificare din secolul al VIII-lea, dar abia în epoca umanismului s'a putut aduce dovada că această donație este o pură invenție.

Astfel fiind priviți papii ca singurii reprezentanți autentici ai apostolului Petru și prin urmare ai lui Hristos pe pământ, este firesc lucru că vaza lor creștea tot mai mult.

În legătură cu primatul bisericesc ajung papii a avea tot mai multă influință și în cele politice.

Prin încoronarea lui Carol cel Mare de împărat ajung papii la o vază nemaipomenită.

Prin încoronarea și ungerea împăraților pe care o făceau papii, universalismul papilor se amplifică, se completează într'un mod caracteristic evului mediu, care nu făcea distincția clară între ceiace este curat bisericesc și ceiace este per eminentiam politic. Imprejurările i-a favorizat pe papi și Grigorie al VII-lea Inochentie al III-lea, Bonifațiu al VIII-lea sânt papii cari întrunesc în cel mai înalt grad, unii și practic, altul măcar teoretic, aceste două laturi ale universalismului medieval.

Firește avântul acesta al papalității era de

natură curat politică. Dacă cercetezi întreaga viața și lupta lui Inochentie, uiți așa de ușor că el este un păstor de suflete. El este diplomatul iscusit și neînduplecat, care utilizează fără a se cutremura cătuși de puțin în sufletul său de creștin, orice mijloc pentru a zdrobi orice putere politică ce l-ar putea primejdui. Ajungând papalitatea apogeul și-a arătat tot odată și tăria și slăbiciunea ei.

Tot mai des se provoacă papii la marea alsificare: Donatio Constantini.

Bonifațiu al VIII-lea stabilește superioritatea papei și teoreticește dar conflictul izbucnește chiar pe vremea lui, cu o putere nouă Franța.

Regele Franței Filip cere împotriva papei Bonifaciu VIII Care este acuzat de cele mai grave crime bisericești, un conciliu ecumenic. Nu mai aste papa ce a fost, spune regele acesta; este conciliul superior și papei! Vremea cea nouă bate cu putere și la ușile zăvorite ale curiei papale. Și când medievalismul lui Bonifațiu se ridică pentru a pronunța, la sfânta Marie, în mod solemn excomunicarea contra regetui Franței, cu o zi înainte cancelarul acestuia, Gulielm de Nogaret, ajutat de familia Colonna, îl arestează. În cele trei zile de captivitate s'a prăbușit imperialismul politic al

papei. Adânc jignit, slăbit, demoralizat, papa liberat se pogoară în mormânt, ducând cu sine evul mediu universal a papilor.

Tratează apoi concordatele încheiate în epoca conciliară și modernă, arătându-ne în încheere că concordatele s'au născut într'o vreme când două puteri își discutau universalitatea și stăpânirea: imperiul și papalitatea, regalitatea și preoția.

De aici au rezultat apoi nesfârșitele lupte între biserică și stat purtate veacuri de rând. Cu cât s'au întărit mai mult statele în Europa apuseană și s'a diferențiat și biserică latină, crescând influența bisericilor naționale, cu atât mai mult s'a evidențiat și desacordul între pretențiunile papei-suveran și realitățile politice. Dacă Franța a încheiat o convenție cu papa, recunoscându-i acestuia numai drepturi spirituale asupra bisericii franceze, nu este mai puțin adevărat că același stat a privit întreg concordatul de o lege de stat care trebuie executată după ordonanțele și prescripțiile date de autoritatea statului. Același exemplu l-a urmat și Bavaria.

În țerile ortodoxe raportul bisericii față de stat s'a desvoltat cu totul altfel. Aici s'a înfăptuit cu mult mai mult cuvântul lui Hristos de însemnătate universală, cum zice Ranke: «Dați lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu, și che-

Cum a fost situația politică a papei, așa a fost și soarta concordatelor.

Fără a ști însă care a fost puterea politică a curiei romane, nu poți înțelege și aprecia concordatele după justa lor valoare.

Dr. R. Căndea

Nr. 201—1921 M.

CONCURS

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe române din Ardeal, Bănat și părțile ungurene publică concurs pentru conferirea unei burse de Lei 12,000 din fondul «Trandafil» pe seama unui absolvent al cursurilor teologice dela seminariile noastre, care dorește a și continua studiile la vre-o universitate din străinătate. Terminul de concurs se fixează pe 25 Septembrie (8 Octombrie) a. c.

La petițiile de concurs sânt a se alătura următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificat oficios despre starea materială.
3. Atestat de maturitate.
4. Absolutor teologic, eventual atestat de calificățiune preotească.
5. Declarație, că după terminarea studiilor teologice în străinătate, va rămânea în serviciul bisericii, în caz contrar se obligă a restitui bisericii bursele ridicate.

La bursă pot reflecta și preoți tineri, cari s'au distins pe teren pastoral sau literar.

Cererile sânt a se adresa și trimite Consistorului mitropolitan al bisericii ort. române — Sibiu.

Notă. Organele diecezane «Biserica și Școala» din Arad și «Foaia Diecezană» din Caransebeș sânt rugate a reproduce acest concurs.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului mitropolitan, ținută la 19 August (1 Sept.) 1921.

Consistorul mitropolitan.

Nr. 6820 Școl.

CONCURS

Pentru întregirea catedrei de profesor de religione la școala medie (civilă) din **Sebașul-săseșc**, sistemizată în regulă, se publică concurs cu termen de 15 zile.

Profesorii de religione titulari fac parte din corpul didactic al școlii respective și vor fi retribuiți întocmai. Concurenții au să alătore la petiție documentele despre calificățiunea lor preotească și pedagogică. Preferință vor avea candidații cu studii academice și aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral la universitatea din Cluj. Petițiile sânt a se înainta, în termenul fixat, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 26 August 1921.

Consistorul arhidiecezan.

sarului ce este al chesarului. Bisericele naționale care sânt și dominante în stat în Rusia, în România, în regatul sârb, în Grecia și Bulgaria, sânt rezultatul unui lung proces istoric. În țările acestea națiunea se confundă cu religiunea. Aceasta nu înseamnă că biserica trebuie să fie roabă a statului. Biserica ajunge roabă a statului abia atunci, când nu-și îndeplinește misiunea ei divină cu mijloacele spirituale pe care i le-a hărăzit dumnezeescul ei întemeietor.

Am dat un mic resumat al scrierii dlui Căndea, care e un profund cunoscător al istoriei și documentelor, făcând un real serviciu tuturor acelor, cari urmăresc soarta concordatelor.

Nu voim prin aceasta să facem elogiul persoanei, accentuăm numai vredniciile muncii, care ne îndreptățește să sperăm, că om tânăr fiind, dela autorul actualei scrieri mult putem să așteptăm încă în viitor.

Nr. 6953 Școl.

Notificare oficială

Direcțiunea școlii de horticultură pentru femei, cu data Sibiu 1 Septembrie a. c. notifică, că a hotărât a da 4 locuri cu eliberarea didacturii întreg, și 4 cu eliberarea jumătate a didacturii pentru fete de preoți și învățători.

Cererile eventuale să se adreseze Consistorului arhidiecezan, de unde vor fi transpuse la direcțiunea școlii.

Inceperea instrucțiunii se face la 15 Septembrie a. c.

Pentru orientare dăm următoarele:

Pe lângă planul special deosebită atențiune se va da lucrărilor practice, la care vor lua parte și elevele.

Ingrijirea galițelor și a animalelor mici de casă aparțin elevelor.

Inspecția grădinei o vor face zilnic, alternativ, 2 eleve.

Deocamdată nu se pot pune la dispoziția elevelor camere de locuit, deoarece școala dispune numai de o sală de învățământ.

Didactrul semestral este 400 Lei și să plătește pe o jumătate an anticipativ.

Abzicerea trebuie să se facă cu 3 luni înainte în caz contrar trebuie plătit și pentru următoarele 3 luni.

Didactrul și alte taxe solvite nu se restituie nici în caz de absență mai îndelungată.

Deschderea școlii va fi în 15 Sept. a. c.

Taxele pentru întreținere se plătesc anul acesta la 1 Octombrie, 1 Ianuarie, 1 Aprilie și 1 Iulie, iar în anii viitori la 1 Sept., 1 Decem., 1 Martie și 1 Iunie.

Elevele au să aducă cu sine câte o haină de lucru pentru vară și iarnă, șorțuri de lucru, ghețe bune și durabile. Hainele și ghețele de lucru pot fi după terminarea lucrului depuse în edifițiul școlii. Pentru eventuale pierderi însă școala nu ia nici o răspundabilitate.

Următoarele unelte trebuie procurate pe speșele proprii: Cosor, cuțit pentru oculat, foarfeci pentru tunsul arborilor, ferestraș de grădinar, 1 hârleț, o greblă mică, 1 stropitoare. Aceste unelte pot fi la părăsirea școlii eventual rescumpărate de către Direcțiunea școlii.

Condițiunile de primire:

Anunțările se fac la direcțiunea școlii. Pentru primirea în școală se cere etatea minimală de 16 ani și până la înființarea claselor paralele române cunoașterea limbii germane.

Sânt a se prezenta următoarele acte:

1. Atestat de botez sau de naștere.
2. Atestat medical.
3. Ultimul atestat de absolvire a unei școle civile sau a unei școle similare.

Primirea definitivă a unei eleve o decide direcțiunea după un timp de probă de 14 zile.

Anunțarea se face prin un formular anumit, care la minorene trebuie iscălit de părinți sau de tutori.

Anunțarea e obligătoare.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 26 August 1921.

Consistoriul arhidiecezan.

Introducerea bibliei în cultura românească

Profesorul și criticul literar G. Ibrăileanu din Iași, în publicația sa acum apărută, *După război*, cere introducerea bibliei în popor.

Eată ce scrie:

Inceputurile unei culturi adevărate la un popor — și noi sântem încă în stadiul începuturilor — nu se pot face mai bine decât prin *biblie*. Așa s'au petrecut lucrurile la toate popoarele de profundă cultură sufletească. N'o fi răspândirea bibliei cauza, pentru care poporul englez stă în fruntea culturii morale, dar nu se poate trece ușor peste faptul că cel dintâi popor din lume e cel mai mare cititor al bibliei. Căuță sau efect, lectura bibliei e legată cu superioritatea acestui popor.

Dar biblia nu are numai un rol moral. Ea are și unul cultural și unul pur estetic. Lectura acestei cărți profunde și multilaterale stârnește în popor interese intelectuale și nevoi estetice, pe care apoi le satisfac operele științifice și literare laice. De aceea literatură cultă nu este ni-

căieri așa de răspândită până în straturile cele mai de jos, ca în țările protestante, unde biblia e cartea fiecăruia.

Răspândirea bibliei se impune așa dar cu toată necesitatea, ca cel dintâi pas decisiv spre o literatură pentru popor. Cartea sfântă trebuie însă tradusă...

O biblie bine, frumos și cuviincios tradusă, n'ar fi de folos numai pentru popor, ci și pentru tot omul cult, ca un izvor de plăceri curate și de meditații, de comparații. Ar fi de folos și pentru scriitori, ca izvor de inspirație și ca rezervoriu de expresii, de comparații, de metafore de apropieri minunate. În scrisul oamenilor din țările unde biblia se citește, reminiscențele biblice dau o savoare deosebită stilului literar.

Știrile zilei

Predică în catedrală. Fiind Dumineca trecută și sărbătoarea Tăierii capului sf. Ioan Botezătorul, I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae* a rostit o înălțătoare predică, ascultată de numeroși credincioși cu încordată atențiune.

Biserica albanasă s'a despărțit de patriarhul grec. Din Gorița, se anunță că mișcarea religioasă, începută în Albania de monseniorul Fan Noli, președintele delegației albanese al Societatea Națiunilor, a ajuns să deslipească biserica albanasă de biserica greacă. Despărțirea a fost primită cu entuziasm de populația ortodoxă.

Adunarea generală a posesorilor de împrumuturi de război, de-ale fostei monarhii austro-ungare, aflători pe teritoriul orașului și județului Sibiu, se ține astăzi, Marți în 13 Septembrie la ora 6 d. a. în sala palatului județean din Sibiu. La ordinea zilei: Chestiunea rambursării împrumuturilor de război.

† **Gavril Precup.** Fostul profesor și directorul învățământului secundar din Transilvania, *Gavril Precup*, a încetat din viață în Cluj. Răposatul era cunoscut ca unul dintre cei mai buni și cei mai activi profesori în țara noastră. S'a ocupat, pe lângă catedră, cu mult interes și de soarta meseriașilor români, și a condus o astfel de societate ca prezident mai mulți ani de-a rândul. În mormântarea i s'a făcut în 9 l. c., la Blaj. Odihnească în pace.

Nou sistem de clădire. Lipsa de locuințe a dat prilej unor arhitecți de-a experimenta o metodă nouă de clădire, care să nu coste mult și să se poată clădi în timp scurt. În Ardeal s'au făcut astfel de experiențe în Cluj și în Sibiu. După părerea experților, clădirile acestea pot servi de locuințe corespunzătoare, oferind și soliditate și confort. Casa clădită ca model în Sibiu de către arhitectul Bedeus (în grădina arhidiecezei) după părerea experților, corespunde nu numai pentru timpurile de azi cu criza lor de locuințe, ci și pentru timpuri normale. Marile avantajii ce le prezintă casele acestea construite din lemn, se pot cuprinde în următoarele: Prețul de clădire e abia a treia parte din prețul unei clădiri din cărămidă, și o casă constătoare din patru camere, bucătărie și toate dependențele se poate clădi în cel mult două luni, pe când la o clădire de cărămidă în aceleași dimensiuni trebuie cel puțin 6 luni. Casa aceasta e recoroasă vara și foarte călduroasă iarna. Părțile ei sânt îmblojiți în niște plăci patentate, prin cecece sânt scutiți de pericolul focului. În locul fundamentului de beton costisitor se folosesc la o casă pentru o familie opt columne de beton, pe care se reazămă întregul coperiș. Între aceste columne se așează pereții. Prin metoda aceasta se cruță în timpurile de față săpatul pivniței care costă foarte mult acum; pivnița se poate însă săpa ori și când, fără ca locuitorii să fie deranjați. Acestea sânt avantajile mai însemnate ale noului sistem de clădire.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoș*. Partea aceasta cuprinde 162 de rețete pentru: Supe, ciorbe, asiete, pești, rasoluri și sosuri, — la sfârșit menu-uri pentru zile comune și pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, și în alte librării.

Poșta redacției

Dlui G. R. în N. Le vom utiliza. Așteptăm continuarea, — dar să nu se peardă din vedere expunerea mai puțin întinsă și cât mai obiectivă.

Nr. 365/1921

(168) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I a Brad, parohia a II-a, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică.

Brad, la 2 August 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Pîso
protopop.

Nr. 364/1921

(169) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III a Ruda, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică.

Brad, la 2 August 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Pîso
protopop.

Nr. 468—1921

(160) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala noastră primară ort. română din comuna Ruja, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela comuna bisericească 300 Lei anual, restul dela stat.
2. Cvarțir în natură în edificiul școalei.
3. Crădină.
4. 5 stânjini lemne de foc din pădurea comunală, pe care învățătorul are să și-i și aducă acasă.

Învățătorul ales este obligat a conduce elevii Sâmbătă seara la vecernie și în Dumineci și sârbători la liturghie și a cânta cu ei regulat.

Doritorii de a ocupa acest post să și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificare subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică din parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 16 August 1921.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 273/1921

(161) 2—3

Concurs

Pentru posturile învățătoresți dela școlile noastre confesionale din comunele mai jos notate se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Cetea, trei posturi, cu salariu 500 Lei dela comuna bisericească pentru toate 3 posturile, cvarțir și grădină.

2. Măgina, un post, cu salariu 600 Lei dela comuna bisericească, cvarțir și grădină.

3. Metesiu, un post, cu salariu 180 Lei dela comuna bisericească, cvarțir și grădină.

Întregirea corespunzătoare la salariu, se va primi dela stat.

Cererile se vor așterne la subsemnatul oficiu, îndatorându-se cei aleși a instrua elevii în cântările bisericesti și a-i conduce în Dumineci și sârbători la biserică.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Oficiul protopresbiteral al tractului Alba-Iulia în înțelegere cu comitetele parohiale.

Alba-Iulia 10 August 1921.

Ion Teculescu
protopop.

Nr. 322/921

(163) 2—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învățători la școala primară ort. rom. din Aciliu, protopresbiteratul Săliștei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale, având a se cere întregirile dela stat.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul fixat.

Săliște, la 5 August 1921.

Oficiul protopopesc al Săliștei în înțelegere cu comitetul parohial din Aciliu.

Dr. Dumitru Borcea
protopop.

Nr. 398—1921

(165) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Dăbârlău, tractul Treiscaune, clasa I, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele și întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în termenul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenții, pe lângă observarea dispozițiilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sârbătoare la sf. biserică, spre a cânta și predica, respective a celebra.

Intorsura-Buzău, 2 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Treiscaune în înțelegere cu comitetul parohial.

G. Negovici-Negoescu,
adm. prot.

Nr. 2236/1921 p.

(150) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan permanent sistemizat în conformitate cu dispozițiile § 6 din regulamentul pentru parohii — pe lângă oficiul parohial și protopopesc din Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul, gradațiile și adaosele de scumpe statorite de ministerul cultelor conform calificăției preoților urbani.

2. Jumătate din venitele stolare și administrative dela serviciile îndeplinite de capelan în parohie și tract.

3. Remunerațiile ce i-se vor da dela spitalul județean pentru îngrijirea bolnavilor și dela înmormântări, pentru îngrijirea deținuților dela închisoarea Tribunalului și remunerația pentru catehizația dela școlile medii de fete, școala de meseriași și școala primare de stat în cadrele instrucțiunei ministeriale.

4. Remunerația pcrivită pentru serviciile permanente ce le va presta în cancelaria protopresbiterală dela protopopul.

5. Locuință confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct și iluminare electrică, provăzută cu supraedificate economice, în schimbul unei chirii modeste, ce se va satori de comitetul parohial.

6. Reflectanții cu coalificație pentru parohii de clasa primă au să și înainteze cererile de concurs la Consistorul Diecezan în termen legal, și va fi numit capelan de acest Consistor în înțelegere cu reprezentantul oficiului protopopesc din Turda.

Cluj, din ședința senatului bisericesc al Consistorului Diecezan, ținută la 1 Aug. 1921.

Nicolae Ivan
arhim. preș. Consistorial.

Nr. 325—1921

(159) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți dela școlile noastre confesionale din parohiile:

Banpotoc, salariu 225 Lei, restul dela stat, cvarțir în natură și lemne de foc, jumătate jugăr grădină;

Beholt, 300 Lei, restul dela stat, cvarțir și lemne;

Hondol, 500 Lei, restul dela stat, cvarțir, grădină lemne;

Suligete, 400 Lei, restul dela stat, 2 stânjini lemne de foc, toate din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cei aleși vor avea să cânte cu elevii răspunsurile liturgice la serviciul divin.

Cererile sânt a se așterne în termenul deschis oficiului protopopesc al Deva.

Deva, la 10 August 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopresbiter.

Nr. 627/921 Prot.

(162) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți vacante, în comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Zărnești, cu salariu de 50 lei, relut de cvarțir și grădină dela comuna bisericească. Restul și celelalte adause dela stat.

2. Vlădeni, a) un post de învățător cu salariu de 300 lei și bani de locuință dela comuna bisericească, restul și celelalte adause dela stat;

b) Un post de învățător cu salariu dela biserică resp. din arunc 300 lei, relut de cvarțir și grădină 130 lei, eventual cvarțir și grădină în natură, restul de salariu și celelalte adause dela stat;

c) Un post de învățător cu salariu dela biserică respective din arunc 50 lei, relut de cvarțir și grădină 130 lei, eventual cvarțir și grădină în natură. Restul de salariu și celelalte adause dela stat.

Se observă că ajutoarele dela stat sânt deja asigurate și le-au folosit foștii inv.

3. Vulcani, a) un post de învățător cu salariu de 200 lei și bani de locuință dela comuna bisericească, 5 stânjini de lemne, restul și celelalte adause dela stat;

b) Un post de învățător cu salariu de 100 lei, bani de locuință și 5 stânjini de lemne, restul și celelalte adause dela stat.

Ajutoarele dela stat, sânt deja asigurate.

Alegându-l învățător va îndeplini și serviciul de cantor la biserică, fără altă remunerație din fondul bisericii, beneficiind numai de taxele stolare.

Învățătorii aleși vor fi datori să conducă în Dumineci și sârbători copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu și înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică spre a-i cunoaște.

Zărnești, la 10 August 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Hamsea
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipse de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Vizitați

Magazinul de pălării de dame

Moda

„Au bou goût“, E. Jourca

Sibiu, str. Regina Maria (Cisnădiei) 25

asortat cu ultimele și cele mai alese noutăți

de Paris ale sezonului